

Kaunihera

Hirekei reira te ngakau, Kainga !

A Hire Ko te waahi ka huihui nga tangata ki te hanga i tetahi hapori kawenga hapori mo te whai i te pai mo te katoa. Ka noho ora tonu nga tikanga o te rohe, te kai, te reo. Ka noho a Shire i runga i te pai o te noho a te rohe, te taiao me tona hapori.

A Hire he kaiwhakarato matauranga kore utu. Ka tiimata nga hinonga CROn (Karekau te Runanga Hapori mo te painga). No A Shire nga whenua katoa. Ka whakarato i nga kaainga roopu, te haumaruru, te mahi, te oranga, ...

Ka hangaia e te Porowini he 'Shire'. Ma te whakamahi i tetahi taura ko te kiato o te taupori, te rahi o te waahi. He rereke pea te rahi o te rohe me te taupori o te 'Shire'.

Porowini tuku 3 'Kaitohutohu' ki te 'Hire'. He 'Shire' ka hoatu ki nga 'Kaitohutohu' he mahi wa-katoa. Ko te kaunihera 'Shire' e toru nga 'Kaitohutohu' me te 2 'Kalif' (1 HE, 1 HE). Ka pootihia a 'Kalif' ia 4 tau i te 1st Ra o te Marama kapenga, Quattro Year by the 1st kua hipa i te punaha pou.

'Hire' no ratou nga whenua katoa o te Porowini. Karekau he mana motuhake mo te whenua (karekau he pupuri herekore) whare ranei. Ka whakaratohia e te 'Shire' nga whare utu katoa (whare kahui). Nga taputapu (te tiaki whare, comwaea, wai, hiko, paru, parapara) kei a 'Shire' te mana me te whakahaere ma te whakamahi i te DmC (Komiti Whakatau) kaha whakahaere. Te waka tumanui (nga tangata me nga taonga) he manakohanga. Ka whakakapihia nga umanga motuhake e CROn (Ko te Whakahaere Hapori ehara i nga hinonga moni).

Te Kaunihera a Shire

Ko tetahi Shire e whakahaeretia ana e te Komiti: **'Te Kaunihera a Shire'**. E rima nga tangata takitahi a Shire Council. 2 'Kalif' (1 ia, 1 ia) + 3 'Kaitohutohu'.

E rua nga mema o te Kaunihera kua pootihia: **'Kalifs'** (1 ia, 1 ia). Kua pootihia ratou (Ko nga kaitono he tangata takitahi ehara i nga roopu torangapu) na te 1st kua hipa i te punaha pou. Ia 4 tau i te 1st Ra o te Marama kapenga, Quattro Year (N-Atm).

He 'Kalif' ka taea anake te pooti mo te kaitono mo nga wahanga e 3 i roto i te waa kotahi 'Hire' te karapipiti, ka horahia ranei i roto i to ratau oranga. Heoi ano ka taea e ratou te rapu

pooti i tetahi atu Shire. Ka pa te ture mo nga wahanga e 3 mo ia Shire.

Ka taea e te kaitono te tu mo te pooti i 1 'Shire' i te wa kotahi. Karekau he kaitono e ahei kia pootihia i te wa ko 'Kalif' tetahi atu 'Shire'.

Mena ka kore e taea e tetahi 'Kalif' te pooti ki te whakatutuki i tana mahi i runga i te Kaunihera. Ko te tuarua i nga pooti o mua 'Shire' ka riro hei 'Kalif'. A Ka whakakapihia e ia a He me a ia hei whakakapi i a ia.

Ko te tangata kua rehita e noho ana i te Hireneke atu i te 70 nga ra me te neke atu i te 21 tau ka whai mana ki te pooti. Ko nga pooti 'Shire' ehara i te mea herea. E tika ana kia pooti tetahi Kaitiaki Tiaki i nga pooti katoa 'Shire'. He pooti nohonga haepapa.

Kaitiaki Tiaki Universe me whakaaro nga kaitautoko ki te whakaingoa mo te pooti 'Kalif'. I te pootitanga ka whakaurua e ratou te **Whakaatu Ture** ki te kaunihera ki te whakatinana i tana Arataki. **Tuhipoka!** Kaore e taea e nga mema te whakaingoa mo nga tari torangapu. Heoi ka taea e ratou te tautoko i te 'Shunning' i tetahi kaitono(s).

Kaitiaki Tiaki e tu ana mo te pooti hei '**Kalif**'. Ko te tumanako ka awhina nga kaitautoko i te kaupapa whakatairanga me te pooti mo tenei kaitono(s). He tini nga kaitono Kaitiaki Tiaki. Ma ia kaitautoko e whakatau he 1 hei tautoko. Me nga kaitono ehara i te Kaitiaki Tiaki Tiaki, ma ia kaitautoko e whakatau he 1 hei tautoko (haunga nga kaitono kua karohia).

Kaitiaki Tiaki e tu ana mo te pooti hei '**Kalif**'. Ko te tumanako ka awhina nga kaitautoko i te kaupapa whakatairanga me te pooti mo tenei kaitono(s). He tini nga kaitono Kaitiaki Tiaki. Ma ia Kaitautoko e whakatau he 1 hei tautoko. Me nga Kaitono Kaitiaki ehara i te Kaitiaki Kaitiaki ma ia Kaitautoko e whakatau i a ia ano ma te 1 hei tautoko (haunga nga kaitono kua karohia).

Nga Mahi Kalif: Ka kowhiria kia 3 nga Kaiwhakahaere mai i te puna kaukau a te Kawanatanga Porowini. Ka haere a Kalif, ka ripoata, ka tuuru, ka pooti ki nga hui a te Kaunihera a Shire. Ko te 2 Kalif's (1 ia, 1 ia) Ko nga kanohi o te Kaunihera.

He '**He Kalif**' te tiaki i nga hiahia o te tane ki te '**Hire**'. He '**Ko Kalif**' te tiaki i nga hiahia wahine i roto i te '**Hire**'. Me haere nga Kalif e rua ki nga whakangungu Sentinel ia wiki. Ka tiroirohia e 'Kalifs' nga 'Kaitohutohu' mena ka kitea e ratou tetahi he ngaio ki tetahi 'Kaitohutohu' ka whakahe ratou ki te Kawanatanga Porowini. Ko nga mahi toihara a tetahi Kaitohutohu ka tukuna ki te Marshall's mo te hamene.

rua '**Kalifs**' hui auau me nga '**Kaitohutohu**'. Tuhinga (ororongo, ataata) ka tangohia ia hui. Kaore te marea e uru ki enei

hui. Ko nga Kalif e rua me nga Kaitohutohu katoa ka whakahaere hui mo te iwi 1 ia marama. Ka taea e te marea te patai ki nga mema o te Kaunihera. Ka taea e nga Kalif me nga Kaitohutohu te whakahoki tonu. Whakautu whakaroa(s) ka whakautuhia i te hui a muri ake nei.

Kaunihera ka timata nga hui ki te karakia:

Hire Te pure

Whakanui 01.3.7 CG Kalender

Arohanui **1 te Atua**, Kaihanga o te Ao tino ataahua To koutou kaitiaki pono tino whakaiti (1st iingoa) Ka tono kia manaakitia tenei hapori iti He hapori e noho pai ana ki tona kainga He hapori e akiaki ana i nga whanau whakatipu He hapori ko toku kainga Mo te Kororia o **1 te Atua** me te Pai o te Tangata

Ka whakamahia tenei karakia i te ra o Shire me nga hui a te Kaunihera a Shire !

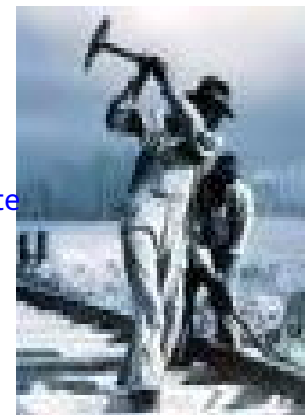

Kaitohutohu tiro tirohia te '**Kalifs**' mena ka kitea e ratou he he mo te morare, he ngaio ranei me te '**Kalif**' e whakahaere ana ratou ki te Kawanatanga Porowini. Mahi kino na a **Kalif** ka tukuna ki a Marshall mo te hamene.

Tokotoru nga Kaiwhakahaere, 'Kaitohutohu noho, Kaitohutohu Tauoranga, Kaitohutohu Ora'. He wa poto te Kaitohutohu mo te 7 marama. Ka noho tika hei kaimahi Shire mo nga wa katoa. Utu: **7x wmwano** he Kalif.

Kaitohutohu noho

Kaitohutohu noho ka haere, ka ripoata, ka pooti ki 'Shire Council'. Me haere ki nga whakangungu Sentinel ia wiki. Ko te Kaitohutohu Nohonga te kawenga mo: tiaki o Fauna, Flora ora puka. Te hoko whenua, te whakawhanake, te mahi. Te whakamahere, te whakatinanatanga, te whakahaere whare me te whakahaere whare. Ko te hanga, te tiaki i nga rerenga wai, te parapara, te tuku wai. Te hanga, te tiaki i nga rori, nga huarahi hikoi, nga tohu waka me nga taura o raro. Te horoi i nga tiriti, te kohikohi para, te whakahaerenga o nga putunga,...

Kaitohutohu mo te oranga

Kaitohutohu mo te oranga ka haere, ka ripoata, ka pooti ki te Kaunihera 'Shire'. Me

haere ki nga whakangungu Sentinel ia wiki. Ko te 'Kaitohutohu Tikanga Ora' te kawenga mo: Te tiroiro i nga ture, te aukati ahi, Sheriff, te haumarua mahi, te kai me te whakahaere kararehe. Te whakahaerenga o te whare whakangahau, whare pukapuka, korero, tuuruhi, karakia, whakangahau, ...

Kaitohutohu Toko i te Ora

Kaitohutohu Toko i te Ora ka haere, ka ripoata, ka pooti ki te Kaunihera 'Shire'. Me haere ki te whakangungu Sentinel ia wiki. Ko te 'Kaitohutohu Toko i te Ora' te kawenga mo: 'Matauranga rongoa a Shire' (SmeC). Te tiaki i nga whare katoa. Ka whakarato i nga waahi noho utu utu, ka kohi reti. Ka whakahaere i nga waka hapori i roto o Shire. Ka tiaki i te hunga kore kainga, kore mahi, kaumatua, ..

Kaunihera ka tiaki i te Habitat rohe. Ko nga tangata katoa e noho ana i te 'Hire' he herenga ki te tiaki me te tiaki i te Nohonga. Ka noho te Kaitiaki Tiaki Tiaki i runga i te noho rite ki te Habitat o te rohe.

Kaunihera whakatenatena i te whakaturanga o 'CRON' (Te Whakahaere Hapori, Karekau he pakihū whai hua). Ma te 'Shire' e whakahaere te hurihanga o te mana motuhake me te mana whenua ki te mana hapori.

Kaunihera ka tiaki i te Habitat rohe. Ko nga tangata katoa e noho ana i te 'Hire' he herenga ki te tiaki me te tiaki i te Nohonga. Ka noho te Kaitiaki Tiaki Tiaki i runga i te noho rite ki te Habitat o te rohe.

Kaunihera ahunga: Te ngaro o nga momo tipu me nga momo mea hanga, te kore kainga, te parahanga, te matekai, te hunga kore korero, te kore mahi. Ka whakakapīhia te Kaunihera kua hinga, ka mau te kawenga!

He kaingakore tetahi hapori whai rawa (moe ana i roto i nga putunga para) whāngai kore (kai para) me te tohe (i whaia e nga kaikohi nama, i tukinotia, tukinotia, ..) tangata. He maha o ona tangata e haere kore ana ora tonu nga mea o ia ra (te kai kai, te wai ma, te kakahu tika, te utu utu, te noho humarie). Ko enei tangata rawakore e noho pouri ana,

i te nuinga o nga wa ka pa ki te mahi kino (te kai paipa, te waipiro, nga matū hurihuri hinengaro); He hapori pipiri tenei te ora i te 'Mekameka o te Kino'! Ko te kore e mahi i te tika o te tangata. Ko to hapori tenei? Ki te pera ko to mahi ki te huri i nga mea. Ko te kore e pera he moepuku. Ko te kino ko Anti 1 te Atua. Ko te kino ka tangohia nga rawa, **MSR6**

Kaunihera (Shire) kaore e taea te whakamahi nama hei putea i a raatau tahua. Nga moni whiwhi (Nga Utu, Taake, Whaina) Ka piki ake nga ratonga Shire. Ka heke te moni a Shire ka tapahia ana ratonga.

Te reo o Shire

A'Hire he reo maha, he tikanga tuku iho. Ia **Hiree** whakamahi ana i nga reo 2 te porowini (**Tuatahi**) me tetahi rohe (2nd) Reo. He reo ke atu te reo i te reo Porowini.

AHire Ka tohua te mita ma te whakamahi i te reo o te 1st nga kainoho i te takiwa. Kei hea te 1st he rite tonu te reo noho ki te reo matua. Ko te 2nd me te 3rd te nuinga o nga reo korero (ehara i te reo matua) haere ki roto i te tapaetanga a Shire.

ia **Hire** kei a ia te kawenga mo te whakaako, te whakamahi i te reo matua me te mita o te rohe. Katoa **Hire** Ko nga whakawhitiwhitinga korero he reo maha. He Taonga tuku iho a Shire te reo o te reo ka huri ki te tikanga tuku iho a Shire. Reo (**Tuhinga**) ka noho tonu i waenganui i nga reanga o mua, o naianei me nga reanga kei te heke mai (mohiotanga tonu).

AHire he tauira ingoa reo reo 'Wiesngau' ko 'Bayrisch' (**Bavarian**). Ko te reo matua ko Deutsch (**Tiamana**).

o1.3.7. Hire rā Whakanui (NA^{tm})

Ka whakanui hoki a Shire Day i te reo o te rohe

Whakamaherehere Shire

Ko te kaupapa o te Mahere Shire he whakamahi whenua hei painga mo te hapori, te nohonga. He mea nui kia rite nga hiahia o te hapori me nga hiahia noho. Ka whakamahia nga whenua haumako katoa mo te whakatipu kai me te mahi whangai. Ka whakaratohia etahi waahi tapu mo nga otaota taketake me nga mea hanga whenua. Ka whakamahia nga whenua haumako hei hanga whare me te whare kore. Ko nga whare o naianei kei runga i nga whenua haumako ka turakihia ki runga i nga whenua haumako.

He '**Hire**' he 1 neke atu ranei '**Shire Oasis**' (s). Ko te Shire Oasis ko: '**SmeC** (Shire hauora, Matatini matauranga)', '**CRBC** (Tauhokohoko CRON,

Matatini Bazaar', Nga wahi tapu (Nohanga taiao), Ahuwhenua, Whare Kahui Hapori (whakakapi i te taone nui), Nga Whare Karakia Mahi.

SmeC (Shire hauora, Matatini matauranga)

Ka whakaratohia e A Shire he rongoa, niho, mate mate kore utu (haunga nga tikanga o te hohipera) mo nga tangata katoa mai i te haputanga a mate noa. He matauranga kore utu ki nga tamariki, tuākana. Ka whakaratohia enei ratonga hapori ma te SmeC. SmeC he ara mahi mo She anake! He Huihuinga ta ia SmeC!

SmeC he pere pere. Ia ra i 'Te whitinga o te ra', 'I te pouputanga o te ra', 'Toto te Ra' ka tangi mo te 1 meneti. Ka whakanui tenei tangi **1 te Atua** e homai ana ki a tatou te maramatanga o te ra. Nga ra 1-6 (wiki mahi), 1 haora i muri mai i te Sunrise me te 1 haora i mua i te Torengitanga ka tangi te pere mo te 2 meneti. Ka timata te mahi tohu, ka mutu te mahi. Ra 7 (Ra ngahau) 1 haora i muri mai i te Putanga o te Ra me te 1 haora i mua i te Torengitanga ka tangi te pere mo te 3 meneti. Ka taea e tenei **1 te Atua** ka mohio te Hapori he a' **Huihuinga'**

Te whakahoahoa me etahi atu ka tae mai, **1 E pai ana te Atua ki te Huihuinga** kia pera ano koe!

06.1.7. Mātauranga rā Whakanui

12.1.7. Kia ora rā Whakanui

Whai wāhi ki ngā whakanuitanga o te rā ngahau.

Te tahu i te kai paipa BBQ's, rua ahi 'Ka mutu! Te whakamahana o waho, 'Ka mutu!' Ko te makariri o waho ka mau ki te kakahu mahana, ka haere ranei ki roto. Ko te whakamahi i te whakamahana o waho ko te, **Taiao Vandalism**, mau tonu te kawenga, **MSR7**.

Ka hangaia e nga hapori he puna wai hou. Ko te puna kia hohonu, kaua i te papaku. He makariri ake te wai hohonu, ka whakaiti i te whakaetonga, te tipu o te pukohu (ina koa te momo paitini) me te mate ngarara. Ko nga hakinakina wai ka aukati ki te whakamutu i te hinu, te mimi, te paheketanga me te poi ki te wai (te huri i te wai hei parapara).

Toi wai (jet ski, motopaika..) whakakino (penehīni, hinu, waikawa pūhiko..) kua rāhuitia! Okotahi: Te kawewaka Ranger (kaore e poke).

CRBC (CRON Retail Bazaar Complex)

CRBC whakakapi i nga Whare Hokonga me nga Whare Hokonga. Ko te CRBC kei roto i te whare 4 taumata. He CRBC kei te taha o te 'SmeC' e karapotia ana e rua

Whare Kahui Hapori, Whare Karakia Mahi. He wahanga o te 'Shire Oasis'.

CROn Cluster

CROn Cluster he kohinga o CROn's mahi tahi ki a ratou i roto i te kiritaki, hononga kaiwhakarato. Ko nga kaupapa nui me nga ratonga ka nui ake i te 1 Shire e hiahia ana kia maha nga CROn motuhake hei mahi tahi. (Kahui CROn). Ka whakakapohia e CROn Cluster nga whakahaere a-motu, Parasitic, Predatory, Proiteering National, Multinational ranei.

Whare Rōpū Hapori

He a **1 te Atua** ka whakawhiwhia ki nga waahi noho haumaruru utu (Whakaruruhau). Ko te mahi a te Kawanatanga ki te whakawhiwhi ki te taupori ki nga whare noho haumaruru utu. Ka tukuna e te Shire te whakaruruhau.

Ko nga waahi kei waenganui i nga whare tautau ka whakamahia mo nga huarākau me nga kararehe kore utu. Ka tiakina e nga kairēti whare rōpū. Ko wai kei runga i te rarangi ingoa.

Whakamaramatanga

Ahuwhenua: Maara Maakete > Puawai, otaota, huawhenua.. Orchard > Hua, Hua, Nati.. Pāmu > witi, kai kararehe.. Ranch > He ika, he moko, he heihei, he ngarara..

Te teitei o te whare (kore teitei): Whare Rōpū Hapori >

4 taumata: Papa Papa, Taumata 1, Taumata 2, Whare karaihe.

Matatini hokohoko me te Bazaar >

E 4 nga taumata: Papa Papa, Taumata 1, Taumata 2, Taumata 3, tuanui panui solar. Nga Whare Karakia Mahi > 8 taumata: Taumata Papa, + 7 Taumata, tuanui panel solar.

Hireka whakaputa i tona ake kaha ma te whakamahi i te ra, te wai, te hau!

*Shire is multi-lingual;
were families dwell & pray;
were children are raised & play;
were people live in harmony
with the habitat;
were local traditions are kept alive;
were memories are accumulated;
were the heart is. Home!*